

MÄLUKÜSIMUSTIK LÄHEDASELE

Mäluhäirega patsiendi lähedase põhjalik intervjuerimine on üks osa patsiendi uuringutest. Mäluhäire algfaasis on info selle kohta, kuidas lähedased panevad tähele muutusi patsiendi tunnetusliku info käsitlemises, väga oluline. See kirjeldab koos patsiendilt saadud info, vaatlusandmete ja muude andmetega mäluprobleemi iseloomu, raskusastet ja kestust.

Alloleva küsimustiku täidab mäluhäirega patsiendi lähedane isik kas vastuvõtu ajal või enne seda. Küsimustik toetab täpsustava intervjuu läbiviimist lähedasega, aidates tal oma tähelepanekuid analüüsida ja väljendada.

Mäluhäirega patsient täidab samasuguse küsimustiku. Nii on võimalik patsiendi ja tema lähedaste vastuseid võrrelda. Kui patsiendi ja tema lähedase isiku vastused samade toimingute kohta erinevad selgelt, võib see osutada haigusesümptomitele.

Mäluküsimustikku on täpsemalt kirjeldatud kahes Suomen Lääkärilehe artiklis (Pulliainen jt.: Omaisen haastattelu tärkeä muistihäiriöpotilaan tutkimuksessa. (*Lähedase käsitlemine on mäluhäirega patsiendi uuringutes olulisel kohal.*) Suom Lääkäril 2001;5:527-535; Kuikka jt. Läheinen huomaa tiedonkäsittelyn ja luonteen varhaisoireet muistihäiriösairauksissa. (*Lähedased märkavad mäluhäire varajasi sümptomeid isiku infokäsitlemise võime ja viisi põhjal*) Suomen Lääkärilehdessä (sügis 2006).

Autorid:

Pekka Kuikka

Veijo Pulliainen

Juhani Salo

Timo Erkinjuntti

Suomen muistiasiantuntijat ry: Siiri Jaakson, Urve Jaakkola, Maisa Toljamo

MÄLUKÜSIMUSTIK LÄHEDASELE

UURITAV: _____ KUUPÄEV: _____
VASTAJA _____ ABIKAASA / LAPS / MUU _____

LUGEGE küsimus ja kõik vastusevariandid läbi. Valige hetkeolukorda kõige paremini kirjeldav vastusevariant ja tõmmake selle ees olevale numbrile **RING ÜMBER**. Vajadusel kirjutage lisainfot.

I MUUTUSED MÄLUS

1. Kas tal on meeles ära teha kokku lepitud asjad?

1. Tal on kokku lepitud asjade ära tegemine meeles sama hästi kui varem.
2. Tal on kokku lepitud asjade ära tegemine meeles halvemini kui varem.
3. Ta unustab peaaegu alati kokku lepitud asjad ära teha.

2. Kas tal on meeles, mida talle äsja räägiti?

1. Mäletab äsja räägitut sama hästi kui varem.
2. Mäletab äsja räägitut natuke halvemini kui varem.
3. Unustab peaaegu alati ära, mida talle äsja räägiti.

3. Kas ta küsib ja räägib samu asju uuesti ja uuesti?

1. Seda ei juhtu sagedamini kui varem.
2. Seda juhtub sagedamini kui varem.
3. Küsib ja räägib samu asju palju sagedamini kui varem.

4. Kas tal on lähedaste nimed meeles?

1. Tal on lähedaste inimeste nimed meeles sama hästi kui varem.
2. Lähedaste inimeste nimede meenutamine on natuke raskem kui varem.
3. Lähedaste inimeste nimede meenutamine on märgatavalt raskem kui varem.

5. Kuidas ta omandab uusi töövõtteid, näiteks mõne uue seadme kasutamist?

1. Omandab uusi töövõtteid sama hästi kui varem.
2. Omandab uusi töövõtteid halvemini kui varem.
3. Uute töövõtete omandamine on muutunud tema jaoks peaaegu võimatuks.

6. Kuidas tal õnnestuvad igapäevased tegevused (kodumasinat kasutamine, käsitöö, toidu valmistamine, väiksemad parandustööd jne)?

1. Hakkamasaamine igapäevase tegevusega ei ole muutunud.
2. Igapäevane tegevus on muutunud raskemaks.
3. Ta ei saa igapäevase tegevusega enam praktiliselt hakkama.

7. Kuidas ta oma mäluprobleemidesse suhtub?

1. Tunneb muret oma mäluprobleemide pärast.
2. Ei tunne oma mäluprobleemide pärast muret.
3. Pisendab mäluprobleeme.

II MUUTUSED KÕNES JA TÄHELEPANUVÕIMES

8. Kuidas ta kuulnud jutust aru saab?

1. Saab aru sama hästi kui varem.
2. Vahel on arusaamisega raskusi, asju tuleb üle korrata.
3. Saab jutust halvasti aru.

9. Kui kergesti ta rääkides õigeid sõnu leiab?

1. Leiab rääkides õigeid sõnu sama hästi kui varem.
2. Peab rääkides aeg-ajalt õigeid sõnu otsima.
3. Peab rääkides pidevalt õigeid sõnu otsima.

10. Kui sujuv on tema kõne?

1. Kõne on sama sujuv kui varem.
2. Kõne on aeglasem ja nõuab rohkem pingutust kui varem.
3. Kõne on viimasel ajal väga aeglane ja takerdub.

11. Kui hästi ta suudab ringi liikudes leida õige tee ja koha?

1. Leiab õige tee ja koha sama hästi kui varem.
2. Õige tee ja kohtade leidmine on mõnevõrra keerulisem kui varem.
3. Eksib viimasel ajal sagedasti.

III MUUTUSED ISIKUOMADUSTES JA KÄITUMISES

12. Kas huvipakkuvad asjad ja hobid on muutunud?

1. Huvipakkuvad asjad ja hobid on samad nagu varem.
2. Huvipakkuvaid asju ja hobisid on mõnevõrra vähemaks jäänud.
3. Huvipakkuvaid asju ja hobisid on märgatavalt vähemaks jäänud.

13. Kas ta teeb igapäevaseid toiminguid aeglasemalt?

1. Tegutseb sama kiiresti kui varem.
2. Tegutseb natuke aeglasemalt kui varem.
3. Tegutseb märgatavalt aeglasemalt kui varem.

14. Kas tema algatusvõime on muutunud?

1. Algatusvõime tegutsemiseks on sama hea kui varem.
2. Algatusvõime tegutsemiseks on mõnevõrra vähenenud.
3. Algatusvõime tegutsemiseks on nõrk ja sageli täiesti kadunud.

15. Kas tema mõtlemine on sihipärane?

1. Suudab keskenduda oma mõtetele sama sihikindlalt kui varem.
2. Mõtted lähevad "rändama" sagedamini kui varem.
3. Mõtlemine ei ole viimasel ajal sihipärane ja mõtted lähevad kogu aeg "rändama".

16. Kui hea on tema otsustusvõime rahaasjade ajamisel või mõnes keerulises olukorras?

1. Otsustusvõime on endine.
2. Otsustusvõime on mõnevõrra vähenenud.
3. Otsustusvõime on märgatavalt vähenenud, tegutseb sageli mõtlemata tagajärgedele.

17. Kas tema võime ennast vaos hoida on varasema ajaga võrreldes muutunud, kas ta teeb või ütleb asju, mida varem ei oleks avalikult teinud või ütelnud?

1. Võime ennast vaos hoida ei ole varasema ajaga võrreldes muutunud.
2. Tundub, et võime ennast vaos hoida on mõnevõrra vähenenud.
3. Võime ennast vaos hoida on märgatavalt vähenenud, ütleb ja teeb sageli sobimatuid asju.

18. Kas ta hoolitseb enda ja teiste eest samamoodi nagu varem?

1. Hoolitseb enda ja teiste eest samamoodi nagu varem.
2. On enda ja teiste suhtes veidi ükskõiksem kui varem.
3. On enda ja teiste suhtes selgelt ükskõikne.

19. Kas tal on esinenud päevasel ajal hallutsinatsioon, kas ta näeb olematuid asju?

1. Hallutsinatsioon ei ole esinenud.
2. Hallutsinatsioon on mõnikord esinenud.
3. Hallutsinatsioon esineb sageli.

20. Kas ta on viimasel ajal olnud depressiivses meeleolus?

1. Ei ole depressiivsust märganud.
2. Ta on muutunud kurvameelsemaks ja mõnikord esineb masendust.
3. Ta on viimasel ajal nähtavalt depressiivses meeleolus.

IV MÄLU JA INFOKÄSITLEMIST PUUDUTAVATE TEISTE MUUTUSTE ALGUS JA ARENG

21. Kuidas tal mälu- ja infokäsitlemist puudutavad muud probleemid algasid

1. Vähehaaval, mitme aasta jooksul.
2. Küllalt kiiresti, mõne kuuga.

22. Millised olid esimesed probleemid? Millal neid märgati?

23. Kas probleemide ilmnemisele eelnes mingi erakordne sündmus?

1. Ei ole teada.
2. Haigus või haigushoog:
3. Õnnetus:
4. Muu oluline elumuutus:

V VAJADUS KÕRVALISE ABI JÄRELE

24. Kui palju peab tema tegemisi jälgima?

1. Saab ise hakkama, ei vaja järelevalvet.
2. Vajab aeg-ajalt või mõnes asjas järelevalvet.
3. Vajab pidevat järelevalvet.

25. Kui hästi ta saab hakkama ülesannetega väljaspool kodu (arvete maksmine jm rahaasjad kaupluses käimine, reisimine jne)?

1. Ülesannetega väljaspool kodu saab hakkama sama hästi kui varem.
2. Vajab asjaajamisel mõnikord tuge ja abi.
3. Vajab asjaajamisel sageli tuge ja abi.

26. Kuidas ta igapäevaste toimingutega hakkama saab (riietumine, pesemine, söömine, wc)?

1. Saab hakkama iseseisvalt ja ilma kõrvalise abita.
2. Vajab mõnes asjas abi.
3. Vajab pidevalt abi.

27. Kui koormavad on olnud muutused lähedaste jaoks?

1. Muutused ei ole tekitanud lähedastele lisakoormust.
2. Muutused on lähedastele tekitanud natuke lisakoormust.
3. Muutused on lähedastele väga koormavad.

28. Kas lähedased vajavad ise abi või tuge?

1. Hetkel ei ole abi ega tuge vaja.
2. Lähedased vajavad tuge ja abi. Milles?

29. Elukorraldust või toimetulekut puudutavad muud tähelepanekud või murekohad:
